

**A Piliscsabai Palánta Általános Iskola
Pedagógiai Programja**

Tartalom

1. AZ ISKOLA BEMUTATÁSA.....	5
Küldetésnyilatkozat.....	5
Iskolánk története	5
Az iskolaalapítás előzményei	5
Iskola születik.....	6
Alapítás.....	6
Fenntartás	6
Gazdasági, működési feltételek.....	6
Hivatalos adatok.....	7
Az iskola legfontosabb jellemzői, adottságai	8
Helyszín.....	8
Létszám	8
A működés egyéb feltételei	8
Az iskola személyi és tárgyi feltételei.....	9
Személyi feltételek	9
Tárgyi feltételek	9
Iskolánk hagyományai.....	9
Nemzeti ünnepek.....	9
Hagyományörzés.....	9
2. PEDAGÓGIAI ALAPELVEK.....	10
Személyközpontú iskola.....	10
Szülői együttműködés	10
Együttnevelés	11
Kölcsönös választás.....	11
3. NEVELÉSI, OKTATÁSI CÉLOK, FELADATOK ÉS ESZKÖZÖK.....	12
Célok	12
Motiváció, önszabályozás	12
Képzési rendszer	13
A tevékenységközpontú, készség- és képességfejlesztés időszaka, kompetenciaalapú oktatás 1 - 4. évfolyam (bevezető és kezdő szakasz)	13
Az ismeretközvetítés és a rendszerezés időszaka 5-8. évfolyam	14
(alapozó és fejlesztő szakasz).....	14
Nem szakrendszerű oktatás, műveltségterület oktatása tantárgyi bontás nélkül.....	14
Kompetenciaalapú oktatás.....	14
Tanulásszervezés	15

Tömbösítés, modulok, témahetek, projektnapok.....	15
Differenciálás, csoportmunka, kooperatív technikák.....	15
Átmenetek	16
Kiemelt nevelési és oktatási területek	17
Egyéni haladás, egyéni fejlesztés, differenciálás	17
Szerződések.....	18
Projektpedagógia.....	18
A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	19
Személyközpontú bánásmód – bátorító nevelés.....	19
Napirend, a tanév éves rendje.....	20
Szöveges értékelés –árnyalt, fejlesztő értékelés.....	20
Családias tér – környezet.....	21
A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	21
Beszélgető kör, osztályfőnöki órák	21
A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását elősegítő program.....	22
A Pedagógiai Program együttnevelést támogató elemei.....	22
A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység.....	23
A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység	23
A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység, a gyermek és ifjúság védelemmel kapcsolatos feladatok	24
A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke, személyi, tárgyi, költségvetési feltételek.....	24
4. AZ ISKOLAPOLGÁROK EGYÜTTMŰKÖDÉSI FORMÁI	25
Tanulói részvétel az iskola döntési rendszerében, diákönkormányzat.....	25
Pedagógiai Műhely, a nevelőtestület – tanuló szervezet, önfejlesztő iskola.....	26
Kapcsolat a szülői házzal, szülői munkaközösség	26
5. A PALÁNTA ISKOLA HELYI TANTERVE.....	27
Az éves órakeretek felhasználása és a különböző munkaformák (tanulásszervezési módok) .	27
A nem szakrendszerű nevelés-oktatás kiterjesztése az 5-6. osztályban	28
Tantárgyi követelmények, értékelés.....	28
Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái	29
Formai szempontok:	29
Tartalmi szempontok:.....	29
A tanulók magatartásának, szorgalmának értékelési és minősítési követelményei, formái.....	30
A tantárgyi modulok értékelése és minősítése	30
Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei.....	30
Iskolaváltás.....	30

A tankönyvek, taneszközök kiválasztásának elvei, az eljárás rendje.....	31
Tankönyv kiválasztás, tartós könyvek.....	31
A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek	32
A településen élő nemzeti, etnikai kisebbség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag .	33

Palánta Általános Iskola

1. AZ ISKOLA BEMUTATÁSA

Küldetésnyilatkozat

Olyan iskolát szeretnénk:

- ahová a gyerekek szívesen járnak, mert megértő, motiváló és szerető légkör veszi körül őket,
- ahol a természetes gyermeki kíváncsiságot megőrizve, az életkori sajátosságainak megfelelő módszerekkel tanulhatnak a diákok,
- ahol a széleskörű tevékenységkínálat segítségével a gyerekek képességei sokoldalúan fejlődhetnek, és a tanulás motivációs alapja a sikerélmény,
- ahová mindezekért a szülők szívesen hozzák gyermekeiket,
- ahol a tantestület minden tagja fontosnak érzi magát, megtalálja azt a tevékenységet, amelyhez a legjobban ért és alkotói szabadsága kibontakozhat,
- amelyik rugalmasan képes alkalmazkodni a társadalmi elvárásokhoz, a tanulók, a szülők és a fenntartó igényeihez.

Iskolánk története

Az iskolaalapítás előzményei

Piliscsabán 1994 májusában született meg egy új alapfokú iskola megalapításának gondolata. Néhány szülő és pedagógus még abban az évben egyesületet alapított Piliscsabai Iskolaalapító Egyesület néven.

1995-ben nyitott szakmai programsorozatot szerveztünk, ahol az egyesület tagjai találkozhattak a helyi intézmények vezetőivel, meghívott szakemberekkel és természetesen az érdeklődők egyre bővülő körével.

Ezzel párhuzamosan megalakult az egyesületen belül egy pedagógiai munkacsoport, amely az iskolaalapítás szakmai előkészítéséből adódó feladatokat végezte: dolgozott a pedagógiai program megalkotásán és a szükséges adminisztratív teendőkön. E munka egyik kézzelfogható gyümölcse volt az 1995-ben kiadott kötet, amelyben megjelentettük a témába vágó nemzetközi és hazai jogszabályokat, a helyi viszonyok elemzését és a létesítendő iskola pedagógiai programjának vázlatát „*Iskolaalapítás gyermekcipőben*” címmel. (ld. még 1. melléklet)

Programjainkat rendszeresen látogatták a helyi iskolák, óvodák pedagógusai, de a környező településekről is több szakember volt gyakori vendégük.

Az 1995-ös év munkája révén nemcsak ismertté, de elfogadottá is vált tevékenységünk a községben.

Addigi eredményeinkre építve, 1996-ban több programot indítottunk.

Az iskola pedagógusainak megtalálása és kiválasztása érdekében az egyesület pedagógusai közül sokan elvégezték a Klotildligeti Drámaiszkola kéthetes, intenzív tanár tréningjét, és elkezdte működését egy filmklub.

Szombat délelőttönként nyitott játszóházi programsorozatot indítottunk, A programokat egy rituális keretbe foglaltuk. Az egyes napok egy-egy téma köré épültek, amit szakavatott programvezetővel járhattak körbe a résztvevők. Alapvetően két fontos dolgot készítettek sikeresen elő ezek a programok a leendő iskola számára: az aktív, valódi szülői együttműködést és a projekt módszer gyakorlatát.

Iskola születik

Alapítás

Elkezdődött az első iskolai csoport megszervezése is, egy fiatal pályakezdő pedagógus, Oláh József vezetésével. Az iskola és egyetlen kis csoport 5 fővel kezdte meg működését 1997 szeptemberében. Az első osztály elhelyezésének érdekében együttműködési szerződést kötöttünk a Gödöllői Agrártudományi Egyetem helyben működő Mezőgazdasági Gépészeti Szakközépiskolájával. A taneszközök nagy részéhez adományok formájában jutottunk hozzá, a többit az Egyesület vásárolta meg az iskola számára.

Az első esztendő sikertelensége után minden évben egy újabb első osztály kezdte meg tanulmányait az iskolában. 2006-ban ballagott el az első nyolcadikos osztály.

Fenntartás

Az általános iskolát fenntartó Iskolaalapító Egyesület 1998-ban kiemelkedően közhasznú, az iskola munkáját támogatni hivatott Palánta Alapítvány közhasznú szervezetté alakult. Ennek megfelelően a két szervezet működése és gazdálkodása nyilvános. A fenntartói feladatokat az Egyesület Közgyűlésének megbízásából a három, később öt fős vezetőség látja el társadalmi munkában. Az egyesület tagjai vagy pártoló tagjai lehetnek a szülők: anyagi, erkölcsi és tevéleges támogatások nélkül az iskola képtelen volna működni.

Gazdasági, működési feltételek

Iskolánk a mai napig bérlő a működéshez szükséges épületet, tantermeket: mivel az oktatásra szánt állami normatíva nem fedezi a felmerülő rendszerben kiépülő intézmények fejlesztéseit (nem tesz különbséget a kiépülő és a már működő intézmények között), így a kötelezően előírt feltételek megteremtésében a pályázatokra és a szülői támogatásokra támaszkodunk. Az intézmény 2005-től Pilisvörösváron működik, ahol olyan épületet találtunk, amely alkalmas egy 8 osztályos intézmény működtetésére.

Az oktatás jelenlegi finanszírozása nem kompenzálja sem a kis létszámú csoportok működtetéséből fakadó, sem a különböző beilleszkedési, magatartási, tanulási problémákkal küzdő tanulók integrálásából fakadó többletköltségeket. Ezért programunk többlet szolgáltatásai, a pedagógiai program szakmai fejlesztése az iskola pedagógusainak anyagilag meg nem térülő befektetésén alapul. Úgy tartjuk ezen befektetésünk mégis hosszú távon megtérül. Munkánk vezérlőelve ezért a következő:

„A szép szó nemcsak eszközünk, hanem célunk is. Célunk az a társadalmi és állami életforma, melyben a szép szó, a meggyőződés, az emberi érdekek kölcsönös elismerése, megvitatása, az egymásra utaltság eszmélete érvényesül.”

József Attila

Hivatalos adatok

Az iskola hivatalos elnevezése:

Piliscsabayi Palánta Általános Iskola

Rövid elnevezése: Palánta

Az iskola fenntartója és felügyeleti szerve:

Piliscsabayi Iskolalapító Egyesület, kiemelten közhasznú non-profit szervezet

Az iskola alapításának éve: 1997. augusztus

OM azonosító száma: 032465

Törzsszáma:

TB18060110

Stat:186786518012-52913

Az intézmény jogállása:

Önálló jogi személy, mely részben önállóan gazdálkodó költségvetési szerv

Évfolyamaink száma: 1-8. évfolyam

Osztályaink száma: 8

Az intézmény fő tevékenységei:

Nappali rendszerű, általános műveltséget megalapozó iskolai oktatás.

Az intézmény illetékességi és működési köre:

Az iskola feladat-ellátási kötelezettsége elsősorban a fenntartó által meghatározott körzetben, a szabad iskolaválasztás érvényesülésével elsősorban Piliscsaba és Pilisvörösvár közigazgatási területén, vagy annak környékén lakó vagy tartózkodó tanköteles gyermekek nevelésére és oktatására terjed ki.

Az iskola legfontosabb jellemzői, adottságai

Helyszín

Iskolánk jelenleg Pilisvörösváron működik. Tanulóink 16 környező településről járnak az intézménybe, 40%-uk Piliscsabáról, 10%-uk Pilisvörösvárról érkezik. A családok elsősorban az iskola személyközpontú, kompetenciaalapú és tanulásközpontú programja miatt választják a Palántát, másodsorban az egyéni ütemű haladás és a bátorító és integratív nevelési elvek miatt keresnek bennünket. A környezet fontos sajátossága Budapest közelsége és az agglomerációra jellemző sajátosságok. A környék gazdag természeti és kulturális értékekben, gazdasági szempontból fejlődő, gyarapodó tendenciát mutat.

Létszám

Az iskola létszáma a 2010/2011. tanévben 139 fő. Alapító okiratunk alapján 168 fő befogadását tudjuk jelenleg megoldani, hosszú távon egy maximum 200 tanuló befogadó intézményt tervezünk. A környéken a demográfiai hullámvölgy ellenére nem csökken a születések száma, így hosszútávon is megtartható a tervezett tanuló létszám.

A működés egyéb feltételei

- Alsó tagozaton az 1-2. osztályban **iskolaotthonos** formában járnak a gyermekek. A többi tanuló számára a 3-4. osztályban és a felső tagozaton napközis ellátás vehető igénybe. Valamennyi tanulónk számára biztosítjuk az étkezést.
- Kötelező idegen nyelv az **angol, 3. osztálytól** tanítjuk, heti 3 órában, létszámtól függően csoportbontással.
- Az alsó tagozatosokat **egyéni szabott, személyes szöveges értékelő**vel értékeljük, tudáspróbaikat százalékosan értékeljük. A felső tagozatosok érdemjegyeket kapnak, előre meghatározott szempontrendszer alapján, ezt kiegészíti egy-egy szöveges értékelés is. Minden tanuló évente 4 alkalommal kap szöveges értékelőt.
- **Az iskola tanulmányi átlaga 4,2 körüli.** Diákjaink 60 %-a gimnáziumban tanul tovább, 30%-a szakmát és érettségit egyaránt nyújtó szakközépiskolában, 10% szakiskolába jár. Az egyéni haladási ütemet biztosító programunknak köszönhetően nem volt még osztályismétlő gyermekünk.
- Programunkban **kiemelt szerepet kap** az írásbeli és szóbeli szövegértés és szövegalkotás valamint a matematika **kompetenciaalapú oktatása** heti 4-4 órában. Speciális, saját fejlesztésű programmal és pedagógiai projektek alkalmazásával tanítunk az alsó tagozaton minden egyes nap, a felső tagozaton különösen a természettudományos tantárgyakat és a vizuális kultúrát. Nagy hangsúlyt helyezünk továbbá az egyéni sajátosságokra: a tehetséggondozásra és a képességfejlesztésre,
- Az iskolába érkező tanulási vagy magatartási gondokkal küzdő gyermekeink aránya 20 %. Iskolánkban fejlesztő-gyógypedagógus (logopédus) és pszicho-pedagógus is dolgozik, szükség szerint szomato- és szurdo-pedagógus is segíti munkánkat.

Az iskola személyi és tárgyi feltételei

Személyi feltételek

Iskolánk tantestülete szakmailag képzett, munkájuk iránt elkötelezett emberekből áll. A tantestület létszáma 14 fő, óraadó 4 fő, fejlesztésben közreműködik további 3 fő.

Tanáraink rendszeresen továbbképzik magukat, részt vesznek a pedagógiai program folyamatos fejlesztésében, kreatív és innovatív munkát végeznek.

Szakos ellátottságunk teljes. A pedagógusok 20%-a két vagy több diplomával, végzettséggel is bír.

Pedagógus álláshelyeink betöltöttek. Tantestületünk jól összeszokott, fontos törekvése, hogy egységes pedagógiai értékeket közvetítő nevelői közösséget alkosson.

Az iskolában folyó oktató-nevelő munkához a rendkívül fontos háttérrel technikai dolgozóink biztosítják. Megteremtik a zavartalan működés feltételeit, ők mindennapjaink segítői. A 2 gazdaasszony felel az étkeztetésért és a tisztaságért, a gondnok a működés biztonságaért, gazdasági ügyintézőnk a pénzügyeket, iskolatitkárunk a hivatalos ügyeket és iskolamenedzserünk az iskolai marketinget és a szervezési feladatokat látja el.

Az iskolavezetést a 2010/2011. tanévtől az intézményvezető, aki a pedagógiai munkáért felel és az intézményvezető-helyettes, aki a gazdasági, üzemeltetési feladatokért felel – látja el. Az iskolavezetés tagja a két igazgatóhelyettes, akik a napi oktatási-nevelési és a fejlesztési, integrációs feladatokat koordinálják.

Tárgyi feltételek

Ugyan az intézmény jelenlegi épülete nem iskolának épült, de sok szülői segítséggel és ráfordítással gyermekbarát környezetet sikerült teremtenünk a volt irodaházban.

Az oktatást számítástechnika terem és vizuális kultúra terem, valamint egy természettudományos szaktanterem segíti.

Az információs és XXI. századi elvárásoknak 5 „okos” tábla és projektor és egyéb korszerű eszközök felelnek meg.

Az iskolai könyvtár kis helyen működik, de könyvállományát minden lehetséges eszközzel évről-évre fejlesztjük, különös tekintettel a tartós tankönyv állomány gyarapítására.

Iskolánk hagyományai

Nemzeti ünnepek

A történelmi ünnepeket minél inkább a tanulói aktivitásra építve szervezzük meg: október 6-án, október 23-án és március 15-én közös műsor keretében emlékezünk meg a nemzeti ünnepről.

Hagyományőrzés

Az „Évkör-mesék” hagyományőrző sorozata kötelező iskolai rendezvényekből:

- *Betlehemezés a piliscsabai Kis-Gulyán,*
- *Farsang,*
- *Pünkösödölés*

és a szülői közösség által szervezett nem kötelező rendezvényekből áll:

- *Szent Mihály napi almaszüret és táncház*
- *Márton napi lámpagyújtás a piliscsabai Kis-Gulyán,*
- *Adventi koszorúkészítés*
- *Adventi éneklés reggelente*

- *Nagyböjti játszóház*

Magyar Kultúra Napja

Minden évben megemlékezünk a Magyar Kultúra Napjáról január 22-én, ahol gyerekek és felnőttek adnak műsort a magyar kultúra nagyjainak műveiből.

2. PEDAGÓGIAI ALAPELVEK

Személyközpontú iskola

Legfontosabb kiindulópontunk, hogy - pszichológiai, nevelés-lélektani szempontból - alapvetően hiszünk a gyermekek jóságában, tisztaságában.

Mire iskolánk kapcsolatba kerül a gyermekekkel, már számtalan külső hatás alakított személyiségükön. „Ha egy gyermek nehézséget okoz szüleinek vagy tanárának, annak a gyermeknek nehézségei vannak” – valljuk Adlerrel. Ezért fontosnak tartjuk a nevelésben a megelőzést.

Iskolánkban a gyermekeket saját fejlődésük, tanulásuk terén egyenrangú félnek tekintjük. Megtiszteljük őket mindazokkal az információkkal, amelyek rájuk vonatkoznak. Megosztjuk velük, mikor, mi fog velük történni és azt is, hogy miért. Megtanítjuk őket felelősséget vállalni saját tetteikért, saját fejlődésükért.

Megtanítjuk őket tanulni; a tudás megszerzésének módját és forrásainak ismeretét tartjuk a legfontosabbnak.

A bátorító nevelés kommunikációjára alapozva a gyermekek belső motivációjára építve, azt felkeltve, a pozitív önértékelés kialakításával ösztönözzük tanulóinkat.

Legfontosabb értékeink: egymás tiszteletének, a problémák asszertív megoldásának, az ún. „felnőtt-felnőtt” kommunikációnak a kialakítása.

„Az iskola nem pusztán felkészít az életre, hanem maga az élet”. Mi is osztjuk az európai és hazai reform és alternatív pedagógiák nagyjainak gondolatát. Ezért arra törekszünk, hogy az iskolai élet szereplői az iskolát magukénak érezzék, légköre legyen nyílt és családias.

Ahogy a gyermeki személyiség, ugyanúgy a pedagógusok és szülők személyiségének tisztelete is meghatározó iskolánkban.

A humánus szellem jegyében kívánjuk biztosítani az iskola falain belül a gondolatok és vélemények szabad áramlását. Ennek természetes feltétele, hogy mindenki tiszteletben tartsa mások lelkiismereti szabadságát.

Szülői együttműködés

Iskolánk megalapítását olyan szülők kezdeményezték, akik egyenjogú partnerként akartak, akarnak részt venni gyermekük iskolai oktatásában, nevelésében. Elismerik az iskola, a tanító szakmai kompetenciáját, de fontosnak tartják az együttgondolkodást, a gyerekek mindennapi életében való közös, egymást kiegészítő jelenlétet. Gyermekük oktatásának és nevelésének felelősségét nem adják át, csak megosztják az iskolával, és szót kérhetnek az iskola munkájával kapcsolatos kérdésekben. Szoros kapcsolatuk alakul ki elsősorban gyermekük tanítójával, de az iskolai élet más résztvevőivel, így a többi szülővel is.

Mindenki, aki valamilyen módon kapcsolatba kerül az iskolával, egy közösség tagjává válik, s el kell fogadnia az adott közösség által kialakított szabályokat. Mivel az ilyen csoportok hatékony működésének alapvető feltétele a résztvevők megfelelő kiválasztása, a legszigorúbb

szűrőrendszer a bekerüléskor működik. A legtöbb iskolától eltérően itt nem elsősorban a gyermekeknek, hanem a szülőknek kell bizonyos feltételeknek megfelelniük ahhoz, hogy „iskolapolgárrá” válhassanak.

A szülők számára tehát az „iskolapolgárrá” válás legalapvetőbb feltétele, hogy elfogadják az iskola pedagógiai attitűdjét, a gyermekekhez való viszonyulás módját. Az, hogy képesek-e ilyenfajta együttműködésre, mindkét fél részéről komoly döntés, melyet néhány találkozás, felületes ismeretség alapján nem lehet felelősen meghozni. Az iskola ezért arra törekszik, hogy minél több alkalmat teremtsen arra, hogy az érdeklődő szülők bekapcsolódhassanak a közös munkába, és tájékozódhassanak az iskoláról. Minden év januárjában elindul a **Hívogató** program sorozat, amely lehetőséget teremt a gyermekek, a szülők és a tanítójelölt számára az ismerkedésre, a megalapozott választásra.

Olyan családokat várunk iskolánkba, ahol a szülők:

- Elismerik kompetenciánkat gyermekük nevelésében;
- Aktívan részt vesznek az iskola életében, részt vállalnak annak fejlődésében;
- A kölcsönös belátást elfogadják a kommunikáció alapjául;
- Olyan együttműködésre hajlandók, amely a gyermekek érdekeit szolgálja.

Együttnevelés

Az Alapító Okiratnak megfelelően vállaljuk csoportonként 1-3 fő sajátos nevelési igényű tanuló integrálását. Beilleszkedési, tanulási és magatartás problémákkal küzdő tanulók egyéni fejlesztését is vállalja iskolánk, maximum a tanulócsoporthoz létszámának 15%-áig.

Magántanulók oktatását a pedagógiai programunk elveit és a közösségi nevelés céljait egyaránt figyelembe véve csak különösen indokolt esetben (pl.: szülők külföldi munkavállalása) vállaljuk. Ebben az esetben az írásos szülői kérvény alapján rendszeres konzultációt és a magántanulók év végi osztályozó vizsgáztatását biztosítjuk.

Kölcsönös választás

Meggyőződésünk szerint egy, az átlagos oktatástól eltérő, alternatív programmal dolgozó iskolába beíratni gyermekünket, vagy itt vállalni munkát: értékválasztás eredménye. Ezért mind a tanulók és szülők, mind az oktatók és a pedagógiai munkát segítő munkatársak kiválasztásánál körültekintően kell eljárunk. Az alapos döntéshez minden szükséges információt rendelkezésre kell bocsátanunk: nemcsak írásban, hanem gyakorlati tapasztalatokra alapozva.

Ezért azt kérjük minden szülőtől és pedagógustól, hogy legalább egyszer kísérjen figyelemmel egy tanítási napot. Leendő tanulóink a Hívogató foglalkozásokon ismerkedhetnek meg a tanítókkal és azzal, hogyan dolgozhatnak együtt. A más iskolából átjelentkező tanulók számára is biztosítjuk az ismerkedés, a látogatás lehetőségét.

Leendő pedagógusaink a látogatásokat, hospitálásokat követően megtartanak egy-egy foglalkozást, amelyet az osztálytanító, osztályfőnök vagy szaktanár segítségével készítenek elő. A tanítás tapasztalatait közösen megbeszélik. Felvételükről a nevelőtestület, vagy a munkaközösség közösen dönt.

3. NEVELÉSI, OKTATÁSI CÉLOK, FELADATOK ÉS ESZKÖZÖK

Célok

A Palánta Iskolában a nevelés, képzés célja az **autonóm (stabil belső értékrenddel bíró, folyamatos önképzést igénylő), harmonikus, boldogságra képes személyiség kifejlődéséhez való segítségnyújtás.**

Tudjuk, hogy tartósan magas szinten teljesíteni intellektuálisan csakis az érzelmileg kiegyensúlyozott ember képes. Ezért különös hangsúlyt helyezünk az értelmi és érzelmi nevelés egyensúlyára. A nálunk tanuló gyermekek egész személyiségét: nem pusztán értelmét, hanem érzelmeit és testi nevelését is szem előtt tartjuk.

Azt várjuk programunktól, hogy hatására tanulóink az elvárt teljesítményt belső motiváció ösztönzésére, szorongás, félelem és büntudat nélkül teljesítsék.

Az általános iskola alapvető céljának azt tartjuk, hogy az iskolába járó gyermekek jól érezzék magukat mindennapi tevékenységük során és megszeressék a tanulást.

Pedagógiai eszközeink használata során el kívánjuk kerülni a külső kényszer minden formáját, hiszen tudjuk, hogy az általuk elért eredmények nem mindig tartósak, nem épülnek be, s később csak e kényszer folyamatos fenntartásával érhető el a kívánatos fejlődés, teljesítmény. Erőinket ezért a fenti célok elérésének érdekében, a szükséges **belső késztetések** kialakítására, fejlesztésére összpontosítjuk.

Az SNI tanulók integrációja esetén ezért elsősorban azt mérlegeljük, hogy a tanuló belső motivációja és önszabályozása fejleszthető-e.

Motiváció, önszabályozás

Saját tapasztalatunkból is sokan tudjuk, hogy leghatékonyabban akkor tanulnak az emberek, ha szükségét érzik a megszerzendő tudásnak. A pedagógia egyik legfontosabb alapköve a motiváció. Ennek hiányában hiábavalóvá válhat minden szeretet, bizalom, fontos ismeret. Ha diákjainknak valóban megfelelő iskolát akarunk teremteni, akkor személyes szükségletekre alapozott programrendszert kell kidolgoznunk. Fel kell deríteni igényeiket, fel kell kelteni bennük új igényeket, és tapasztalatok, ismeretek, módszerek és technikák birtokába kell juttatnunk őket azok kielégítése céljából.

Olyan helyzetekbe kell hoznunk, olyan történéseknek kell kitennünk őket, amelyek új szükségleteket ébresztenek bennük. A tanár céltudatos tevékenységgel felderíti a lehetséges igényeket, érdeklődési köröket, és megtervezi azokat a helyzeteket, amelyek felkeltik diákjaiban az ismeretek megszerzése utáni vágyat.

Képzési rendszer

A fejlesztési és képzési program kialakításakor különösen nagy figyelmet kívánunk fordítani az egyes gyermekek adottságaira, egyéni igényeire, tempójára.

Az első négy évfolyamon **projekt módszerrel** dolgozunk, ami valójában két szinten működik. A felszínen a projektek jelennek meg, mint a tapasztalat és ismeretszerzés kerete, a készség és képességfejlesztés eszköze. A háttérben, látens szinten azonban jelen van a tanterv, amely mint egy mérce, mint egy orientációs eszköz, azt mutatja meg a pedagógusoknak és a szülőknek, hogy a negyedik év végén kívánatosnak tartott szintekhez képest hol tartanak éppen az egyes gyermekek. Melyek azok a területek, ahol az egyéni fejlesztés terén különös figyelmet kell fordítani valakire, hogy a tanító a feladatok felkínálásánál kinek szenteljen az átlagosnál nagyobb figyelmet?

Szeretnénk, ha az első négy évet gyermekeink úgy tölthetnék el iskolánkban, hogy a tanulás ne váljék számukra nyüggé. Tanáraink arra törekszenek, hogy a gyermekek természetes szemléletmódjához igazodva, a világot - a maga sok-sok rejtelmével együtt - abban a teljességben és összetettségében vigyék közel tanítványaikhoz, ahogy az természetes módon létezik. Így kínálkozna szerves módon lehetőség arra, hogy bármely kutatási programot, alkotói tervet, munkadarab-készítést - a legjobb értelemben vett - ürügyként használjunk fel ahhoz, hogy elsajátíttassuk tanítványaikkal a szükségesnek vélt készségeket, képességeket és ismereteket, azokat, amelyeket a tanterv határoz meg.

A felső tagozaton a multidiszciplináris projektek helyét átveszi a tantárgyi rendszer, de a pedagógiai projektek itt is meg-megjelennek a tantárgyak erre alkalmas követelményeinek feldolgozása során.

Iskolánk pedagógusai az évről-évre megszerzett tapasztalatok alapján folyamatosan fejlesztik a helyi tantervet, és alkalmazott pedagógiai módszereiket. A program folyamatos fejlesztését és rendszeres visszacsatolását a PDCA elvnek megfelelően a nevelőtestület Pedagógiai Műhelye végzi: belső képzések, esetmegbeszélő megbeszélések segítik az egymástól történő tanulást; tananyagfejlesztő csoportokban és a munkaközösségekben történnek a fejlesztések az éves munkaterveknek megfelelően.

A tevékenységközpontú, készség- és képességfejlesztés időszaka, kompetenciaalapú oktatás 1 - 4. évfolyam (bevezető és kezdő szakasz)

Az első szakaszban nincs direkt, önmagáért strukturált ismeretközvetítés, az csak a készség- és képességfejlesztés szükséges velejárójaként jelenik meg, és mértéke igazodik az egyes gyermekek szükségleteihez. Ismeretet csak úgy, egyfajta önmagáért való rendszer által diktáltan nem közvetítünk. Annál fontosabbnak tarjuk viszont az íráshoz szükséges készségek alapos és fokozatos elsajátíttatását, az olvasási és szövegértési készségek és az olvasás szeretetének megalapozását, a matematikai alpműveletek szöveges feladatokban és valóságos élethelyzetekben is biztonságos használatát. Ebben a szakaszban alakítjuk ki a gyermekekben az önálló felelősségvállalás, az önálló tanulás és az önértékelés képességét. A motiválást, az attitűdfejlesztést a gyerekek érdeklődésére alapozó projektek, a készségfejlesztés hatékonyságát pedig a kompetencia alapú megközelítés segíti.

Az első négy évet mind az ismeretátadás, mind a követelmények szempontjából egy egységnek tekintjük, ezért az egyes évfolyamokon nem szabunk meg mereven kimeneti követelményeket. Ezen belül az első két esztendő, a bevezető szakasz, külön egységet alkot. Második év végén várjuk el a gyermekektől az alapkészségek biztonságos elsajátítását. Tanulóink ezzel a határ lebontással „időt kapnak”, aminek a negyedik év vége szabja a végső határidőt, korlátot.

Alsó tagozaton kizárólag szövegesen, egyénre szabottan értékeljük tanulóink teljesítményét. A szöveges értékelők árnyaltan és fejlesztési célokat is megfogalmazva jelzik vissza a szülők és a tanulók számára az elért teljesítményt és attitűdöt.

Az ismeretközvetítés és a rendszerezés időszaka 5-8. évfolyam (alapozó és fejlesztő szakasz)

A felső tagozaton a hangsúly áttevődik a strukturált ismeretközvetítésre. Reményeink szerint ekkorra már kialakul a gyermekekben egy önvezérlő mechanizmus, a fejlődés igénye belső szükségletté válik, egyéni útjai kitaposódnak.

Az alapszaktudás megszerzéséhez szükséges képességek és készségek funkcionális szerepet kapnak, s ugyanakkor az ismeretek hatékony befogadása további igényeket szül fejlesztésükre. A hangsúly-áthelyeződés nem jelenti tehát a leértékelődést, csakis azt, hogy azt eddigi elsődleges pedagógiai célból a következő szakasz pedagógiai céljának eléréséhez szükséges eszköz válik.

A gyermekek ekkorra már képessé válnak az önálló tanulásra, van belső vezérlésük, s így tanárainak nem azzal kell törődniük, hogy miképp vegyék rá őket a tanulásra, hanem azzal, hogy a felkínált területeken lépést tudjanak tartani a szükségleteikkel, képesek legyenek kielégíteni tudásvágyukat.

Egyes tantárgyakat a hatékonyabb ismeretszerzés érdekében koncentrált tanulásszervezési mód alapján csoportosítunk.

Nem szakrendszerű oktatás, műveltségterület oktatása tantárgyi bontás nélkül

A nem-szakrendszerű oktatás megvalósítására a **komplex természetismeret tantárgy** keretében kerül sor. A tantárgy témakörök köré csoportosítva tartalmazza a természet-tudományos tantárgyak követelményeit: a kémiát, fizikát, földrajzot és biológiát, kiemelt hangsúlyt helyezve a projekt-es szervezésre, és a kompetenciaalapú megközelítésre. A komplex tantárgy oktatása során az 5-6. osztályban az ismeretterjesztő szövegértési és szövegalkotási kompetenciák, a matematikai kompetenciák és a természettudományos szemléletet felépítő gondolkozási kompetenciák fejlesztése kap hangsúlyos szerepet.

A komplex természetismeret tantárgy az Ember és természet valamint a Földünk és környezetünk műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatását valósítja meg.

A Művészetek műveltségterület és az Életvitel és technika műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatását valósítja meg a **vizuális kultúra tantárgy**, amely a rajz, technika tantárgyak és a médiaismeret, művészettörténet és a hon és népismeret tantárgyi modulok koncentrált oktatását tűzi ki célul. A tantárgy kereteit egy-egy művészettörténeti kor adja, projektek köré csoportosítva a követelményeket.

Kompetenciaalapú oktatás

A Pedagógiai program kiemelt fejlesztési területe a 2006-ban bevezetett kompetenciaalapú oktatás.

A **szövegalkotás és szövegértés** kompetenciaterületen belül az 1-4. tanévben minden évfolyamon a kompetenciaalapú programcsomag programtervének megfelelően folyik az oktatás, a kompetenciaalapú programcsomagok felhasználásával. 5-8. évfolyamon a

programcsomag bizonyos elemei kerülnek felhasználásra, az oktatási folyamat azonban teljes egészében a kompetenciafejlesztést szolgálja

A **matematika** programterv és programcsomagok teljes egészében adaptálásra kerültek a helyi tantervben.

Az **idegen nyelv** programtervének C moduljait alkalmazzuk az angol nyelv oktatása során. A **Szociális, életviteli és környezeti** valamint az **Életpályaépítés** kompetenciák fejlesztése alsó tagozaton a beszélgetőkörök és a projektek során valósul meg, felső tagozaton az osztályfőnöki tantárgy megemelt órakerete ad megfelelő teret ennek a két fontos nevelési területnek.

Tanulásszervezés

Tömbösítés, modulok, témahetek, projektnapok

A hatékony tanulásszervezési módok jól szolgálják a tanulás hatékonyabb formáinak lehetőségét a tanulók számára.

A tömbösített órák lehetővé teszik a tananyag átcsoportosítását annak érdekében, hogy egy-egy témakör egy rövidebb időszak alatt magasabb óraszámban kerüljön napirendre, majd egy időszakot (ciklust) kihagyva kerüljön ismét sorra a következő témakör. A tömbösítés segíti a projekt és tevékenységközpontú tanulásszervezést.

A különböző tantárgyak és kiemelt ismeretkörök moduláris elrendezése – rövidebb egységekre történő tagolása - rugalmasan képes alkalmazkodni a tanulók életkori sajátosságaihoz, az egyes csoportok aktuális sajátosságaihoz. Az egészségnevelés, tanulásmódszertan, az informatika, a Szociális, életviteli és környezeti valamint az Életpályaépítés kompetenciaterületek tanítása moduláris elrendezésben történik iskolánkban. A témahetek (pl. terepgyakorlat) és iskolai projektnapok szintén az intenzív elsajátítást szolgálják, esetenként az évfolyamok közötti együttműködést is szolgálva.

Differenciálás, csoportmunka, kooperatív technikák

A differenciálás formái iskolánkban

Szociális differenciálás

- Egyéni munka
- Páros munka
- Rugalmas tanulócsoporthoz
- Csoportos tanítás
- Segítő rendszer

Metodikai differenciálás

- Cselekvéses tanulás
- Felfedező tanulás
- Optikus, akusztikus és grafomotoros fejlesztés
- Individualizált tanulás
- Tanulási és munkatempó/Időtartam szerinti differenciálás
- A feladatok mennyiségének differenciálása

Eszközsztintű differenciálás

- Auditív, vizuális és audiovizuális eszközök
- Tankönyvek.
- Munkalapok
- Transzparenszek, szemléltető képek

- Saját készítésű (tanár és tanuló) eszközök
- Tematikus differenciálás
- Kiegészítés (pótlás)
  - Megfelelő nehézségi szint
  - Optimális alkalmazkodás a tanulókhöz
  - Teljesítmény szerinti differenciálás
  - Mintakövető tanulás
  - Hajlamok és érdeklődés szerinti differenciálás

Az egyéni tanulási utak biztosítása érdekében nemcsak az egyéni haladási tervek, egyéni fejlesztések (személyre szabott segítségnyújtás problémára fókuszált fejlesztő programmal) és a differenciálás különböző formái valósulnak meg, hanem különböző csoporttechnikákat alkalmazva lehetővé tesszük a diákok számára az egymástól való tanulást, a párhuzamos interakciókat, az együttműködés különböző formáinak megismerését, gyakorlását.

A csoportmunka alapját egyrészt a különböző képességek és tempó adhatja, de fontos a különböző tanulási stílusok, a többszörös intelligencia alapján is differenciálni.

A heterogén csoportok előnye a különböző csoportszerepek gyakorlása, a gyakori megszólalás lehetősége és a csoportban betöltött státusz stabilizálása. Ennek érdekében a Kagan-féle kooperatív technikák és a Komplex instrukciós program elemeit alkalmazva az alsó tagozaton az oktatás legalább 50%-a, a felső tagozaton az oktatás 20%-a csoportmunkában folyik.

Átmenetek

A képzési rendszer alapozó szakaszában fontosnak tartjuk az óvoda és iskola közötti átmenet fokozatosságát. Ezt szolgálják a különböző tanuló megismerési módszerek a Hívogató foglalkozásokon, a bementi megfigyelés, a különböző mérések és a családlátogatások során, a térrendezés, napirend és a bánásmód gyermekközpontú megközelítése.

Fontos feladatunknak tartjuk, hogy az alsó tagozat és a felső tagozat közötti átmenetet zökkenőmentessé tegyük. Ennek érdekében a pedagógusok rendszeresen látogatják egymás óráit és a pedagógiai műhelyeken egyeztetik a kimeneti követelményeket és az egyes felső tagozatos tantárgyak tanulásához szükséges követelményeket. Az átmenetet szolgálja a nem-szakrendszerű oktatás 5-6. osztályban és a moduláris és tömbösített tananyag elrendezés is.

Kiemelt nevelési és oktatási területek

Egyéni haladás, egyéni fejlesztés, differenciálás

Már az iskola-előkészítés (Hívogató) szakaszában szükség van a gyermekek testi, szociális és pszichés funkciói érettségének célzott megfigyelésére ahhoz, hogy az első osztályba lépve minden gyermek egyéni képességei, készségei fejlettségi szintjének megfelelően kezdhessen tanulni. Játék közben jól megfigyelhető a leendő iskolás nagy és finom mozgása, oldalisága, figyelmének és emlékezetének terjedelme, beszéde, fogalmazása.

Az egyéni haladási terv készítése szeptemberben folytatódik, hiszen a nyár folyamán még sokat fejlődnek a gyerekek. Ekkor már sokkal aprólékosabban, egy-egy gyerekre figyelve történik a további felmérés. Itt már a mindennapos együttléthez fontos szabályok elfogadása kerül a nevelési folyamat előterébe, és az egyéni fejlesztéshez szükséges tanulási képességeken túl a szociális, és érzelmi tulajdonságok felmérésére kerül sor. Ennek alapján készül el minden gyermek ún. „Bemeneti szintjének” meghatározása. Ezt a hosszan tartó vizsgálatot azért tartjuk fontosnak, hogy pontosan felmérhessük, hogy az általunk negyedévi lebontásban készítendő fejlődési íven hol helyezkednek majd el a gyerekek.

Negyedévente ismét megvizsgáljuk, vajon a tanuló elérte-e az általunk tervezett szintet. Vagy ellenkezőleg, haladhat-e gyorsabban?

A tanulást az óvodából az iskolába való átmenet időszakában sok játékkal tesszük változatossá. A gyermekeknek két év alatt kell eljutniuk addig, hogy 45 percig folyamatosan figyelni legyenek képesek. Az iskolai munkához való hozzászokást folyamatként fogjuk fel: a tanulók figyelmének tartósságát, terjedelmét fokozatosan fejlesztjük, hasonlóan helyes önértékelésük kialakításához vagy a napi feladatok mennyiségéhez.

A különböző társasjátékok fejlesztik a problémamegoldó gondolkozást, az ún. „önellenőrző” feladatok pedig a kooperációt, és egymás elfogadását.

Az írás előkészítésre nagy figyelmet fordítunk, s az előkészítés időtartamát általában meghosszabbítjuk, egy minden érzékszervet mozgósító programmal. Az egyes tanulók között nagy különbségek lehetnek abban, hogy milyen hosszú írás előkészítésre van szükségük az íráselemek biztonságos használatáig.

Fontos alapelvünk, hogy a legfontosabb alapkészségek kialakításánál csak akkor engedjük továbbhaladni tanulóinkat, ha az adott készséget biztonságosan (minimum 80%-osan) elsajátította. Így biztos alapokra építhetünk, még akkor is, ha egyes tanulóknak ehhez a szokásosnál több időre van szüksége. A kapott idő a gyermekek többségénél később megtérül: harmadiktól gyorsabb tempóban és hatékonyabban képesek haladni. A végső „kimeneti pont” a negyedik év vége. Eddig minden gyermeknek el kell érnie a felső tagozatra lépéshez szükséges készségeket és képességeket. Negyedekre már kénytelenek vagyunk alkalmazkodni a mezőny széthúzódásához: vannak, akik jobban, vannak, akik kevésbé vannak otthon az egyes elsajátított ismeretekben.

Azoknak, akiknek már az iskolába lépéskor, vagy időközben tanulási problémáik adódnak, biztosítjuk a megfelelő részképességek fejlesztését. A sajátos nevelési igényű tanulók számára a Szakértői Bizottságok szakvéleménye, és a PP Integrációs programja alapján biztosítjuk a szakszerű és megfelelő fejlesztést.

Szerződések

A szerződéskötés iskolánk egyik kulcsfolyamata. Célunk, hogy a gyerekek a megszokottnál nagyobb felelősséget érezzenek az elvállalt munka iránt, nagyobb önállóságot érjenek el a tanulásban. A belső motiváció kialakulását, megtartását várjuk ezektől a szerződésektől, s azt, hogy ez váljon az egyedüli fegyelmező erővé. Szerződünk a közösen elfogadott szabályok betartására, a projekt céljának elérésére, és a tanulásra egyaránt.

Tanulási szerződés:

1. osztályban: szóban vagy rajzosan 1 napra kötünk szerződést.
2. osztálytól: a tanulók 1 hétre kapják szerződésüket.

Alsó tagozaton a tanulóknak nagyobb szabadságuk van a szerződésük és idejük beosztásában, míg a felsőben a napi feladatok megoldása már kötött.

A tanulási szerződések azt a célt is szolgálják, hogy a pedagógusok, a gyermekek és szülei számára egyaránt átlátható és követhető legyen a haladás ritmusa. Így a gyermekekre lebontott tanulási szerződés egyben a pedagógusok tervezési dokumentuma is. A felső tagozaton elősegíti azt is, hogy a tanárok egyenletes terhelést tudjanak kialakítani a tanulók számára.

Szerződések szabályokra, különböző célok elérésére

Ezek a szerződések valójában közös rítusokként is felfoghatók: a közösség közmegegyezését és közös értékeit hivatottak jelképezni és rögzíteni. Szabályaink precedensjogon alakulnak, s a csoport újra és újra felülvizsgálja azokat.

Projektpedagógia

„A legjobb módszer, az anyag leggondosabb tálalása is múltó erőfeszítés, ha a tanuló nem küzd meg érte, s nem nagy, személyes érdek enyvezi oda az agyába.”

Nagy László

Gyermekeink a nap egy részében kutató, alkotó munkával vannak elfoglalva, azaz egy-egy projektben vesznek részt.

A projektnek iskolánkban az a feladata, hogy megláttassa a gyerekekkel a világ sokszínűségét, megtanítsa a tervezés, kivitelezés, értékelés hármasságát, és az ismeretek mellett az ismeretszerzés technikáját. Ezenkívül a projektek motivációként is hasznosak. Minden gyerek a saját tempójában halad. Olyan tempóban, ahogy a projektek során érzi, hogy szüksége van a továbblépésre. Elképzeléseink szerint, s ezt a gyakorlat is igazolta, ha olyan célt sikerül a gyerekek elé tűzni, amit igazán el akarnak érni, akkor a munka során felmerülő hiányos ismereteket, készségeket szívesebben sajátítják el, mintha azok megtanulása öncélú folyamat lenne.

A projektek ezért egyetlen évfolyamon sem kötöttek. Témájukat és időtartamukat a pedagógus érdeklődése és kompetenciái és a tanulók érdeklődése határozhatja meg.

Az első két évfolyamon a projektek tanítók által kitűzött elsődleges célja az írás-olvasás-számolás elsajátításához szükséges készségek és képességek megszerzésére ösztönözni a tanulókat. A tanulók célja viszont az, hogy pl.: Erdő-könyvet készítsenek, kutadják az írás kialakulását, vagy éppen vásárt rendeznek szülei számára. Ahhoz, hogy közösen elhatározott céljukat elérjék, el kell sajátítaniuk az írás, olvasás, számolás biztonságos használatát: a

meghívó megírásához, a vásáron használatos pénz felváltásához vagy a növény és állat határozók forgatásához számos készség biztonságos használatára van szükségük, s céljuk elérése érdekében ezeket kitartóan gyakorolják is.

A harmadikos, negyedikes tanulók már megismerkednek az egyes tantárgyak tananyagával is, de a projektes munkaforma itt is dominál: pl.: Magyarország tájait egy kincskereső játék során ismerhetik és tanulhatják meg, a szófajok jellemzőit pedig pl. az Én, te, ő (Varga Katalin mesekönyve) játékos tankönyv szigeteit felfedezve sajátíthatják el.

Felső tagozaton a projektek nemcsak motivációs célokat szolgálnak, hanem a tapasztalatszerzés, a tudás gyakorlati alkalmazása az elsődleges cél. A különböző szaktantárgyak egymással érintkező területei direkt módon is megnyilvánulhatnak, de egy-egy probléma középpontba állításával a megoldási módokhoz egy-egy tudomány, tantárgy ismereteinek segítségével juthatnak el a tanulók (Pl.: környezetvédelem).

A témahetek, terepgyakorlatok és az iskolai szintű projekt napok egy-egy téma középpontba állításával az egész iskola vagy tagozat diákjait megmozgatják, a témák sokoldalú, multidiszciplináris és különböző mélységű körüljárására törekszünk.

Iskolánk azt várja a projektpedagógia alkalmazásától, hogy a tanulók

- mintát kapjanak egy feladattal és céllal való hiteles azonosulásra;
- megerősítést nyerjenek belső késztetéseik;
- igényük legyen birtokolni bizonyos eszközöket (készségeket és jártasságokat) a feladatok megoldásának érdekében;
- szükségét érezzék, hogy fejlesszék bizonyos készségeiket és képességeiket;
- a tevékenységekhez kapcsolódóan ismereteket szerezzenek, megtanulják azokat megszerezni;
- átérezzék egy cél elérésének örömét.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Személyközpontú bánásmód – bátorító nevelés

Mindennapjainkban az iskolai élet minden területén törekszünk a gyermeki személyiség tiszteletben tartására, fokozottan ügyelünk az életkori sajátosságaiknak megfelelő bánásmódra. A projektben inkább kísérői, mint vezetői vagyunk tanulóinknak, de vannak gyermekek, akik akkor érzik magukat biztonságban, ha eleinte vezetgetjük őket.

Meg kell találnunk a külső és belső „kényszer” megfelelő egyensúlyát. Nagyon nagy szerepet kap munkánkban a motiválás, hiszen a gyermekek motiváltsága a hatékony tanulás legfontosabb záloga. A korlátok elhelyezését a gyermekek egyéni sajátosságaihoz, életkori sajátosságaikhoz igazítjuk, s ha ezen korlátok egyikére-másikára már nincs szükség, úgy nem ragaszkodunk azokhoz.

Kapcsolatainkban az erőszakmentes felnőtt-felnőtt kommunikációra, a non-direktív közlésekre törekszünk. Tanulóinkat nem, esetleg cselekedeteiket, teljesítményüket minősítjük, ítéljük el. Szabadság és rend olyan harmóniáját szeretnénk megvalósítani, amely egyszerre szolgálja a gyermekek és felnőttek folyamatos fejlődését.

Ennek jegyében a napirend kialakításától az értékelésig számos eszközt alkalmazunk a bátorító nevelés szolgálatában.

Napirend, a tanév éves rendje

Tanulóink napirendjét a törvényes lehetőségekkel élve a napi, heti és éves időkeretek rugalmas átcsoportosításával alakítottuk ki.

Az 1-2. évfolyamon egész napos, iskolaotthonos oktatás van. A felsőbb évfolyamokon tanulók számára napközit és tanulószobát biztosítunk az igényeknek megfelelően.

Napirendünk legfontosabb sajátosságai: a mindennapos beszélgető körök (nap indítás és zárás) és a „tömbösített” foglalkozások és szünetek. A csoport és a pedagógus a közös kereteken belül szabadon alakítják ki munkájuk ritmusát. A 30 perces udvari szünet a kisebbeknek is lehetővé teszi hogy az öltözködés után még elegendő idejük legyen a szabad mozgásra és játékra. A tömbösített foglalkozások pedig (projektek 90 perc) elmélyültebb munkát tesznek lehetővé, illetve jobban biztosítják ezen munkaformák sajátos időkeretét: a tanulók saját ritmusban dolgozhatnak; a tevékenység tervezésében is részt vehetnek, véleményük, reakcióik befolyásolják a munka további menetét. Ez időigényes tevékenység. A közös ebédelés nemcsak a csoport kohézióját növeli, hanem egy folyamatos nevelési helyzet is: a helyzetnek megfelelő kommunikáció, a viselkedési normák elsajátításának természetes közege.

A délutáni foglalkozások lehetőleg még a felső tagozaton is elsősorban a mozgásos vagy a különböző művészeti tevékenységek színterei. A szakkörök anyagi lehetőségeinktől függően ingyenesek, vagy a szükséges anyagköltség térítését kérjük a szülőktől.

A tanév során a szünetek 7-8 hetente követik egymást, annak érdekében, hogy a gyermekek terhelése arányosan alakuljon.

Szöveges értékelés –árnyalt, fejlesztő értékelés

Iskolánkban az alsó tagozaton nem adunk érdemjegyeket, sem fekete és piros pontokat, vagy egyéb jutalmat, büntetést. A közösen kialakított szerződések és ezek megszegésének szintén közösen megállapodott „természetes következményei” teremtenek korrekt viszonyt tanár és diák között. Nem csak a projektekben való részvételt, hanem a tanulásban való előmenetelt is szövegesen értékeljük. Fél évkor és év végén táblázatos formában is, részletesen tájékoztatjuk a szülőket az osztálynak megfelelő követelményekről és arról, hol áll ezek teljesítésének folyamatában gyermekük.

Az értékelés, a gyermekek erőfeszítését megerősítő vagy az esetleges fegyelmezetlenségét kárhordozható szóbeli visszajelzések átszövik mindennapjainkat, folyamatosan fejlesztve önértékelésüket.

A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő formákban – rajzzal, csoportos beszélgetéseken, dramatikus technikákkal – lehetőséget teremtünk arra is, hogy saját és egymás munkáit is értékelhessék. A negyedik év végén részletes felmérést készítünk, melynek eredményét szövegesen és számjegyekben is megjelenítjük. Ez lesz a kiindulópontja a következő négy év munkájának, ezért részletes megbeszélés tárgyát képezi mind a szülővel, mind pedig a tanulóval.

A második szakaszban, a felső tagozaton is megtartjuk a szöveges értékelést, de az értékelés az osztályozással bővül. A munka során a formatív értékelés különféle módszereit alkalmazza a tanár, míg az egyes tananyagrészek végén szummatív értékelésre teremt lehetőséget, melynek eredményét figyelembe véve, a diákkal közösen állapítják meg az aktuális osztályzatot. Minden tantárgy rendelkezik saját szempontrendszerrel, amelyet a tanulók ismernek, ebből tevődik össze a havi/negyedéves, féléves és évvégi érdemjegy.

A sajátos nevelési igényű tanulók értékelése és az egyes tantárgyak alóli felmentése a Szakértői Bizottságok szakvéleménye alapján történik.

Családias tér – környezet

Az osztályt együtt rendezzük be a gyerekekkel az első „Fészekrakó” projektek keretében. A terem átmenet az óvoda és az iskola között: különböző tevékenységi „sarkokat” alakítunk ki. A munka megkezdésénél az önálló tanulásához, kutatáshoz kell a legkedvezőbb feltételeket biztosítani, mindenhol a gyerekek számára használható és elérhető polcokon található az eszközök, társasjátékok, könyvek. Az osztályterekben gondoskodunk olyan felületekről, ahol a gyerekek munkái helyet kapnak. A közös eszközök és terek mellett helyet kell kapnia a gyerekek személyességének is (saját szekrény, iratgyűjtő doboz stb.) A gyerekeknek saját bögréje van, amelyből megihatják a mindenki számára hozzáférhető teát. De fontosnak tartjuk a váltócipő használatát nemcsak a tisztaság, hanem a gyermekek egészségének szempontjából is. Időt és lehetőséget adunk az étkezések utáni fogmosásra.

A felső tagozatosok már részt vállalhatnak termük egyedi megoldásokat alkalmazó kialakításában, kifestésében vagy az iskolai kemence megépítésében, a kiskert kialakításában, de segédkeznek a kerítés felhúzásában is.

Tanulóinknak környezetükért is felelősséget kell vállalniuk. Tanáraik segítségével maguk takarítják ki a nap végeztével termüket, s megóvására szerződést kötnek. Az általuk okozott esetleges károkat szintén felnőtt segítségével, de maguknak kell helyrehozniuk

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Beszélgető kör, osztályfőnöki órák

Iskolánk minden napja az alsó tagozatosok számára 20-30 perces beszélgető körrel kezdődik, s minden nap néhány perces beszélgetéssel zárul. A beszélgetések számos célt szolgálhatnak. A tanulók valóságosan „megérkezhetnek” az iskolába. Megoszthatják egymással és tanítójukkal örömeiket és bánataikat – ezt követően nagyobb kedvvel és odafigyeléssel tudják munkájukat végezni.

Ráhangolódhatnak a napra egy-egy mesével, verssel, vagy dallal.

A beszélgető kör fontos színtere a kommunikációs és a közösségi nevelésnek. Itt történik a konfliktusok, problémák közös megoldása: a tanulók megtanulnak érvelni, közös döntéseket hozni. Meg kell tanulniuk röviden fogalmazni, egymásra figyelni. A nap végi beszélgetés a nap lezárását, rövid értékelését célozza. Itt állapodunk meg egymással arról is, mi történjék másnap.

A felső tagozaton a beszélgető körököt felváltja a heti 2 osztályfőnöki óra: ez a színtere a hagyományos értelemben vett osztályfőnöki óráknak, a közösség életét érintő adminisztrációs, szervezési feladatoknak, de itt kerül sor a különböző nevelési területekkel kapcsolatos beszélgetésekre is: szóba kerül az egészséges életmód, az etika, a demokrácia. Ebben az időben nemcsak a kiemelt műveltségterületek ismeretei, hanem egyes tantárgyi modulok követelményei is megjelennek. Ebben az időkeretben kap helyet a Hon és népismeret, az Etika, az Egészségnevelés tantárgyi modulok követelményeink nagy része és a tanulásmódszertani tudnivalók.

Az iskola személyközpontú bánásmódja, a szerződések, a beszélgető körök, a minden évben projektben megjelenő „Én” körüljárása az életkori sajátosságoknak megfelelően együttesen szolgálja az egyes tanulók személyiségének fejlődését, a csoport és a nagyobb közösség fejlesztését. A projektpedagógia eszközei és módszerei megkövetelik a tevékenységek során nemcsak a gyermekek önállóságát és felelősségét, hanem a nagyfokú kooperációt is.

Az egyéni haladási tervekben minden egyes gyermekkel kapcsolatosan meghatározzuk az aktuális nevelési feladatokat is: elsősorban az érzelmi, akaratit és szociális készségek,

kompetenciák területén. A szöveges értékelés tág teret biztosít arra is, hogy az egyes gyermek személyiségfejlődésével, beilleszkedésével és magatartásával kapcsolatban folyamatos kommunikációt és együttműködést alakítsunk ki és tartsunk fenn a szülői házzal. Az osztálytanítók/patrónusok rendszeresen (évente/kétévente) szociometriai felmérést készítenek a csoportok belső kohéziójának nyomon követése céljából.

Rendezvényeink többféle módon is szolgálják a közösségfejlesztést. Az Évkör-mesék folyamata az évkör hagyományos ritmusának és tevékenységeinek évről-évre ismétlődő közös felelevenítése, különböző tevékenységek közepette. Ezek az alkalmak nemcsak a tanulók számára, hanem szüleik és tanáraik számára is a kisebb és nagyobb közösségekhez való tartozás élményét teszik lehetővé.

A diákok szempontjából kiemelt jelentőségű két rendezvény a Pünkösdi király és királynő választás és a Diáknap. A különböző próbák elvégzésével kiválasztott király lesz a mindenkori diák önkormányzati elnök, kisebb-nagyobb privilégiumokkal. A Diáknap programjában a nagyobbak a rendezők, szervezők sorában vesznek részt, míg a kisebbek a már hagyományossá vált versenyeken, vetélkedőkön és játékokon vesznek részt.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását elősegítő program

Az iskola Pedagógiai Programjának egésze tartalmazza az egyéni haladás és egyéni fejlesztés lehetőségét minden egyes tanuló számára. A Program a Helyi Tantervben külön szabályozza **a sajátos nevelési igényű tanulókkal kapcsolatos feladatokat.**

A tanulási kudarcnak kitett tanulók esetében a pozitív énkép kialakítását és a kudarcok megelőzését tartjuk elsődleges kiindulópontnak.

A Pedagógiai Program együttnevelést támogató elemei

Iskolánk Pedagógiai programjának egyik alappillére az egyéni haladási ütem biztosítása és a követelmények többszintes differenciálása az iskola minden tanulója számára. Ezért az intézmény egész rendszere: a beiskolázás, a bemeneti szint rögzítése, a negyedéves haladási tervek, az egyénre szabott, árnyalt, fejlesztő értékelés, felső tagozaton pedig a NAT által megszabott követelmények két illetve három szintre történő felbontása az együttnevelés szemléletének megfelelően került kialakításra.

Az SNI és BTM tanulóakra vonatkozó nevelési terv és tanterv az Integrációs programban található (2. melléklet)

Az SNI tanulók a délutáni időszokban vesznek részt a speciális (szurdo-, pszichoszomatopedagógiai, logopédus), gyógypedagógus által egyéni vagy 2-3 fős foglalkozásokon. A felső tagozatos tanulók a délelőtti, kötelező órákon szaktantárgyi, illetve nem szakrendszerű oktatásban vesznek részt. A felső tagozatos SNI tanulók számára az első tanítási órát megelőzően, illetve a kötelező órákat követően szervezzük meg a speciális egyéni/kiscsoportos foglalkozásokat a megfelelő végzettségű gyógypedagógusok vezetésével. Mindemellett az SNI és más tanulási vagy beilleszkedési problémával küzdő tanulók felzárkóztatása a heti 2-3 órában biztosított, lehetőleg osztályonkénti tanulószobai foglalkozásokon folyik.

A komplex problémakezelés érdekében nemcsak a fejlesztők, hanem valamennyi pedagógus megvalósítja a mindennapi tanulási-tanítási folyamatokban az egyéni képesség és készségfejlesztést, valamint tehetséggondozást is.

Itt kell leszögeznünk azt is, hogy a sajátos nevelési igényű gyerekek körében egyidejűleg tehetséggondozási feladatok is jelentkezhetnek!

A teljes integráció érdekében, minden olyan területen a többi tanulóval együtt oktatjuk és neveljük a sajátos nevelési igényű gyermekeket, melyekre a szakértői bizottság külön előírásokat nem fogalmaz meg. Ha a bizottság speciális előírásokat ad, annak megfelelően járunk el.

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

A tanulási problémák sokszor okoznak beilleszkedési és magatartási nehézséget, így nehezen választható szét a két terület. Ha a beilleszkedési vagy magatartási nehézségnek organikus vagy nem organikus oka van és a tanuló SNI statussal rendelkezik, fejlesztése és értékelése az integrációs programban rögzítettek alapján történik. A különböző problémák kezelésére és javítására az alábbi pedagógiai tevékenységek zajlanak iskolánkban:

- rendszeres esetmegbeszélések az érintett tanulók jobb megismerése céljából, esetenként külső szakember bevonásával; a bánásmóddal kapcsolatos nevelőtestületi megállapodások, célok kitűzése a Pedagógiai Műhelyeken
- *Tükör és Küszöb* gyermekdráma foglalkozások két 8-10 fős csoportban pszichopedagógus és pszichológus vezetésével
- az osztályfőnöki órák moduljainak egyike a konfliktuskezelés gyakorlatának elsajátítása, az alsó tagozaton mindennek a színtere a beszélgetőkör
- egyéni mentorálás
- a PP szemléletmódja alapján a személyközpontú elveknek megfelelő elfogadás, fejlesztő értékelés és erőszakmentes kommunikáció a pedagógusok részéről, s ezen viszonyulás elterjesztése a tanulók egymás közötti kommunikációjában
- szülői értekezleten közös megbeszélés a problémával küzdő gyermekek elfogadásának érdekében
- szociometriai felmérések, ezek elemzése és a közösségi folyamatok elfogadásra irányuló fejlesztése

A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

A tehetség, képesség kibontakoztatás mind a projektpedagógiában, mind az egyéni haladás tervezésében nagy szerepet kap. Emellett különféle szakkörök, levelező versenyek felkínálásával segítjük a különböző érdeklődésű tanulókat. A kompetencia alapú oktatás és az egyéni projektek lehetőséget adnak arra, hogy a kiemelkedő teljesítményű, vagy az egyes témák, tantárgyak iránt különösen érdeklődő gyermeke számára megfelelő feladatot és megnyilvánulási formákat biztosítsunk: kiadványok, előadások, vagy versenyek formájában.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység, a gyermek és ifjúság védelemmel kapcsolatos feladatok

A szociokulturális hátrány felismerése érdekében minden beiskolázott gyermek családjánál az osztálytanító családlátogatást tesz az első félév folyamán. Tapasztalatairól a Pedagógiai Műhely esetmegbeszélő fórumán szükség esetén beszámol, a teendőkkel kapcsolatosan intézkedési terv készül.

A szociokulturális hátrány felismerése esetén a pedagógusok konzultálnak a lehetséges megoldásokról az iskola gyermek és ifjúságvédelmi felelősével. Ezután döntenek a szükséges jogi, anyagi, mentális támogatás szükségességéről és lehetőségéről, valamint arról, hogy milyen szakember bevonására van szükség. Rendszeresen pályázunk az Útravaló ösztöndíjra. Az iskola munkáját hivatott segíteni az 1997-ben alapított Palánta Alapítvány, amely feladatának tekinti az arra rászorulókat támogatásának megszervezését is. A Szülői Munkaközösséggel együttműködve az intézmény több lehetőséget dolgozott ki a hátrányos helyzetű családok segítésére.

A gyermek és ifjúságvédelmi feladatok iskolai szintű felelőse az igazgató, aki a helyi szociális és gyermekvédelmi hálózattal rendszeres kapcsolatot tartva és együttműködve végzi munkáját.

A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő- oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke, személyi, tárgyi, költségvetési feltételek

A Pedagógiai Program **nem igényel speciális eszközöket és felszereléseket a kötelezően előírtakon túl.** Ez alól a SNI tanulók fejlesztése jelent kivételt. Számukra a 11/1994. OKM r. és a 2/2005 Irányelvek alapján biztosítjuk a SZB által előírt fejlesztéshez szükséges eszközöket. Fejlesztő szoba áll rendelkezésre a különböző gyógypedagógiai fejlesztések, rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozások megtartására.

Az egyes projektek esetleges további anyag és eszköz igényét osztályonként és tanévenként a tanítók tervezik meg, amelyek beszerzéséhez a fenntartó keretösszeget bocsát az iskola rendelkezésére. Az egyéni fejlettséghez igazodó írás-előkészítéshez szükséges eszközöket az iskola tanítói készítik el.

Az iskola 2006 óta használja a Kompetencia alapú programtervet és annak programcsomagjait.

Kötelező eszközök és felszerelések jegyzéke (3. melléklet)

4. AZ ISKOLAPOLGÁROK EGYÜTTMŰKÖDÉSI FORMÁI

Tanulói részvétel az iskola döntési rendszerében, diákönkormányzat

Iskolánk a törvényes előírásoknak megfelelően teret és helyet ad a diákok önszerveződésének. A felmenő rendszerben való építkezésnek megfelelően, a gyermekek életkori sajátosságait szem előtt tartva, fokozatosan építjük ki a diák önkormányzatiság elemeit. Az *agóra*, azaz az iskolagyűlés és az osztályokban pedig a beszélgetőkör ad a mindennapokban teret arra, hogy a diákok ötleteiket, észrevételeiket elmondhassák, s azokat közösen megvitassuk. Úgy gondoljuk, hogy a személyközpontú, bátorító nevelés eszközei és formái tág teret biztosítanak arra, hogy diákjaink elsajátítsák a megfelelő önértékelést, képesek legyenek egymás és tanáraik értő értékelésére is.

A felső tagozaton már a diákok is igénylik az önszerveződést, szeretnék szervezettebb módon képviselni egymás és saját érdekeiket. Ehhez az iskola valamennyi pedagógusa segítséget nyújt, hiszen meggyőződésünk, hogy a demokráciát is tanulni kell.

A PDÖK (Palánta Diákönkormányzat) osztályonként 1-2 fővel valamint egy alsós és egy felsős diákönkormányzatot segítő pedagógussal dolgozik.

Évente megválasztják a PDÖK diákelnökét is, aki egyben az országos fórumokon is képviselheti iskolánkat.

A PDÖK havi rendszerességgel ülésezik a diákok által felvetett témakörök megvitatására:

- A felnőttek és gyermekek jogai és kötelességei
- Az iskolai szabályok, napirend
- DÖK-nap szervezése
- Titokláda létrehozása
- Diáklap szerkesztése és terjesztése
- Diákügyeleti rendszer működtetése

A Diákönkormányzatot támogató pedagógusok és valamennyi pedagógus felelőssége, hogy a tanulók valóságosan döntési helyzetekbe kerüljenek: biztosítani kell számukra az életkoruknak megfelelő információkat és mintákat kell kapjanak a döntési alternatívákról, javaslattételi lehetőségeikről.

A pedagógusok az iskola felelősségi rendszerének megfelelően nemcsak az egyes rendezvények szervezésébe és a formális döntésekbe kívánják bevonni a diákokat, hanem az iskolai élet közös felelősségébe is: pl.: szünetek rendjének megőrzésébe, vagy a kisebbek patronálásába is. Folyamatosan keressük azokat a formákat, amelyek lehetővé teszik, hogy a személyközpontúság jegyében egyre több iskolai szintű döntésbe is bevonjuk tanulóinkat.

A jogok és kötelességek, programok a nevelőtestület éves munkatervében valamint a PDÖK éves munkatervében vannak lefektetve.

Pedagógiai Műhely, a nevelőtestület – tanuló szervezet, önfejlesztő iskola

Az iskolában már az alapítást megelőzően kialakult formának megfelelően rendszeres műhelymunka folyik a program visszacsatolásának és továbbfejlesztésének érdekében. A hetente tartott megbeszéléseken a program fejlesztésén túl rendszeres esetszövegekre és belső képzésekre is sor kerül. A nevelőtestület minden, az iskola életét érintő kérdésben közösen dönt (pedagógusok felvétele, napirend, óraszámok, vendégek fogadás, előadások). A létszám folyamatos növekedésével szükségessé vált a szervezet átalakítása, a szélesebb körű munkamegosztás kialakítása. Az alsós és felsős munkaközösségen túl különböző együttműködő teamek alakultak ki a tantestületen belül: tananyagfejlesztő csoportok, minőségirányítási csoport. A heti megbeszélések, belső képzések, csoportmegbeszélések rendjét külön munkaterv szabályozza, amely az iskolai munkaterv részét képezi. A belső képzéseken túl rendszeresek a tantestületi képzések, valamint külső szakemberek, mentorok meghívása.

A tantestület tagjai 2006 és 2010 között 4 tantestületi szintű 30 órás továbbképzésben részesültek, s további mindösszesen 50 x 30 órás pedagógus továbbképzésen vettek részt a HEFOP és TÁMOP pályázatok támogatásának köszönhetően.

A nevelőtestület együttműködését szolgálja az iskola honlapjának tanári oldala és a levelezőlista.

Kapcsolat a szülői házzal, szülői munkaközösség

Ahogy az a Program pedagógiai alapelvei is rögzítik, iskolánk alapvetően támaszkodni kíván a szülői együttműködésre.

Annak érdekében, hogy a családok igényeljék az iskolával történő párbeszédet, megfelelő mennyiségű és minőségű információ biztosítására van szükség. Ennek érdekében minden tanévben minimum két szülői értekezletet és a negyedévi értékelők kiadását megelőzően négy alkalommal fogadóórát tartunk. Mind a szülők, mind a pedagógusok ezen felül szükség esetén tovább találkozási alkalmakat is kezdeményezhetnek.

Minden tanév elején az iskola és a család ún. Tanulói szerződésben rögzíti az együttműködés feltételeit. Az iskola a tanév programjairól és a szükséges tudnivalókról Tájékoztató füzetet ad ki. Az iskola honlapja és a heti hírlevelek a folyamatos kapcsolattartást szolgálják.

Nagy jelentőséget tulajdonítunk az iskola és a szülők harmonikus együttműködésének, de fontosnak tartjuk a megfelelő határok betartását és a gyermeki személyiség tiszteletben tartását is.

A törvényes előírásoknak megfelelően teret biztosítunk a szülői szerveződéseknek, a Szülői Munkaközösség él törvényben biztosított jogaival.

A szülőket és pedagógusokat egyaránt foglalkoztató nevelési kérdésekről rendszeres „szülőklubokat”, fórumokat szervezünk. A szülői értekezleteken bemutatók, közös tevékenységek keretében kívánunk minél mélyebb bepillantást engedni a szülők számára a mindennapi munkába. Az iskola iránt érdeklődő szülők és pedagógusok számára évente két nyílt napot, a gyermeküket a Palántába járató szülők számára további két nyílt napot rendezünk. A szülők számára nyitottak az iskola rendezvényei és szívesen látott vendégek, résztvevők egy-egy pedagógiai projekt zárásán is.

5. A PALÁNTA ISKOLA HELYI TANTERVE

Iskolánk megalapítása óta elsősorban a **kompetenciák fejlesztésének céljával**, az élmények által történő tanulást és a gyakorlatban való kipróbálás, megtapasztalás, a felfedeztető tanulás és a gyakorlati hasznosság szempontjait előtérbe helyezve oktat.

Mivel egész programunk a belső motiváció felkeltésére és megtartására épül, ezért az ismeretszerzés és átadás folyamatához olyan eszközöket és módszereket határozott meg, amelyek elsősorban ezt a belső indítást segítik elő.

Ennek megfelelően a személyközpontú bánásmód – bátorító nevelés szellemében az ismeret átadás folyamata a **kompetenciák fejlesztéséből indul ki**; már első osztálytól számos eszköz és módszer segíti elő elsősorban az

- önálló munka és önálló gondolkodás,
- a felelősségvállalás
- az önértékelés,
- az elfogadás, az előítélet mentes gondolkodás
- az együttműködés
- az erőszakmentes, de önérvényesítő (asszertív) kommunikáció
- közös szabályalkotás és szabálybetartás
- a problémamegoldó gondolkodás

fejlesztését, mintegy **az ismeretelsajátítás előfeltételeként**.

Az egyéni haladás megvalósítása azt jelenti, hogy a helyi tantervben előírt ismeretek és készségek **egyéni tanulási programként** jelennek meg az egyes tanulók szintjén.

A **projektpedagógia** alkalmazása a tantárgyi keretek lebontásával az összefüggésekre helyezi a hangsúlyt (tantárgyi integráció), és törekszik az életszerű helyzetekben történő tanulás megszervezésére (kompetencia alapú fejlesztés). A projekteknek mindig van célja és produktuma, amely a tanulók belső motivációját hivatott fenntartani.

Az éves órakeretek felhasználása és a különböző munkafarmák (tanulásszervezési módok)

A Helyi tantervben átstrukturáltuk a Kerettanterv által megadott időkereteket, egyrészt az éves óraszámokat a projekt témákhoz csoportosítva (és nem heti lebontásban meghatározva), másrészt kialakítva egy *sajátos napirendet*, amelyben alsó tagozaton a beszélgető körök, tanulási idők, projektes munkafarmák és a mozgás időszaka ismétlődik napról napra.

Ebben a napirendben mind a tanítási órák, mind a szünetek tömbösített formában jelennek meg. Mindez megköveteli a tanítási nap idejének meghosszabbítását is a szabadon választható időkeretek felhasználásával. Ezért iskolánkban a tanítási idő szerves része a közös déli étkezés és az azt követő ún. csendes pihenő is. A gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva az ebéd utáni időszakban az első évfolyamokon mozgásos és fejlesztő játékok, foglalkozások vannak, és a magasabb évfolyamokon is törekszünk arra, hogy erre az időszakra a gyakorlás, házi feladatok, valamint az egyéni vagy 2-3 fős felzárkóztató és tehetségdonozó foglalkozások kerüljenek a heti 3 testnevelés órán kívül.

A negyedik évfolyamon átmenetet biztosítunk az alsós és a felsős munkafarmák között: egyes időszakokban a projektes munkafarmák, míg más időszakokban a hagyományos tantárgyi keretek jelennek meg.

A **beszélgető körök** nem pusztán a kommunikációs nevelést szolgálják, hanem a különböző műveltségterületek fejlesztési feladatai, a különböző kiemelt nevelési feladatok is teret kapnak ebben az időszámban. A teljesség igénye nélkül: a problémamegoldó gondolkodás, a közös

szabályalkotás, a demokrácia alapértékei és szabályai; a hon és népismeret évkörhöz kapcsolódó szokásai, az énkép és önismeret fejlesztése, a tanulási stratégiák és a tanulásmódszertan elemi követelményei; a környezettudatos gondolkodás és az egészséges életmódra nevelés egyaránt megjelennek ezekben az időszakokban.

Az ún. tanulási időben a tanulók első osztályban napi, később heti **tanulási szerződés** alapján dolgoznak, amelyet névre szólóan kapnak meg **egyéni haladási tervük** és aktuális haladási ritmusuk, szintjük és terhelhetőségük alapján. Ebben az időkeretben a tanulók az idő nagyobb részében önállóan tanulnak, a tanító egyénileg illetve kis csoportokban ad segítséget az eltérő ritmusban haladó tanulóknak. Az idő további részében csoportokban dolgoznak a tanulók, a kooperatív technikák alkalmazásával, s az idő kisebb részében a hagyományos frontális óraszervezés is megtalálható.

Összefoglalván: az éves órakeretek és a kiemelt ismeretkörök emelt óraszámai alapján az egyes tananyagok hol nagyobb, hol kisebb arányban jelennek meg az egyes időszakokban a beszélgető kör, a tanulási idő és a projekt munkaformák keretében.

A felső tagozaton a tantárgyi keretek általánossá válásával túlnyomó többségbe kerülnek a hagyományos tanítási órák. A tantárgyi koncentráció elvét követve a tantárgyak, tantárgyi modulok és a kompetenciaterületek összevonásával kívánjuk elérni a hatékony ismeretátadást, kompetenciafejlesztést és a diákok megfelelő munkaterhelését.

A nem szakrendszerű nevelés-oktatás kiterjesztése az 5-6. osztályban

A nem-szakrendszerű oktatást az 5-6. évfolyamon a komplex természetismeret tantárgy oktatásával valósítjuk meg heti 4-4 órában. A komplex természetismeret tantárgy azt tűzi ki célul, hogy a tanulók tevékenységek közepette sajátítsák el a természettudományos szemléletet. Ezért témák köré csoportosítva, már ezeken az évfolyamokon megismerkednek a fizika, a kémia, a biológia és a kémia alapvető tudnivalóival. Az évi 5-5 témakör számos szövegértési feladatot is tartalmaz, annak érdekében, hogy fejlődjön a tanulók ismeretterjesztő szövegértési képessége. A matematikai és gondolkodási kompetenciák szintén megjelennek a komplex tantárgy keretében a természettudományos témákhoz kapcsolódva.

A kísérletezés, a terepmunka és a rendszeres kooperatív csoportmunka a tanulók szociális kompetenciáit is hatékonyan képes fejleszteni.

Tantárgyi követelmények, értékelés

Iskolánk programja bevezetése óta **egy egységnek tekinti az 1-4. évfolyam követelményeit**, ezért az egyes évfolyamokon nem határoz meg kimeneti követelményeket. Az egyéni haladási tervek és a félévente elkészített ún. táblázatos értékelők tervezik és regisztrálják az egyes tanulók haladási ritmusát és az ennek során elért teljesítményt.

Alapelveként fogalmaztuk meg továbbá azt, hogy a harmadik év végéig a továbbhaladás csak szilárd alapokra épülhet: az egyes tanulók addig nem haladhatnak tovább az ismeretszerzés alapképességeinek fejlődési fázisairól, amíg a követelmények alapján a biztonságos teljesítményt el nem érik.

Ez alól az alapelv alól az ún. sajátos nevelési igényű tanulók kivételt jelentenek!

A **negyedik év az összegzés, rendszerezés és gyakorlás időszaka**. Ebben az évben fokozatosan egységesülnek az időkeretek: mindazok, akik az első három évben „időt kaptak”,

ennek eredményeképpen saját tempójukban elsajátították az alapkészségeket: ezekre építve képessé válnak az elvárt teljesítményt a meghatározott tempóban és szinten teljesíteni. Iskolánkban nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy az alsó és felső tagozat közötti átmenetet zökkenőmentessé tegyük: ekkor felkészítjük tanulóinkat a különböző felső tagozaton általánossá váló munkaformákra és a tantárgyi sajátosságokból következő elvárásokra.

Tanulóinkat alsó tagozaton **szövegesen értékeljük**. A negyedévente elkészített értékelők a szülők és gyermekek számára részletes visszajelzést adnak az eltelt időszak folyamatairól, elért eredményeiről és az esetleg fejlesztendő területekről. Ezeket a személyes hangú leveleket félév végén és tanév végén ún. táblázatos értékelő egészíti ki, amelyben az éves tantárgyi követelmények feltüntetésével jelezzük vissza, hogy az adott tanuló mit és milyen mélységben sajátított el.

A negyedik osztály ebből a szempontból is egy átmeneti évet jelent: ekkor már általánossá válik, hogy a tanulók százalékos formában számszerű visszajelzést is kapjanak teljesítményükről.

A számonkérés folyamata is lépésről lépésre épül fel. A tudáspróbákat az első három évben akkor írhatja meg egy tanuló, ha minden szükséges ismeretet és készséget elsajátított. A tudáspróbák megírására az első két évben annyi idő áll rendelkezésre, amennyi az adott tanulónak szükséges a befejezéshez. Harmadiktól fokozatosan törekszünk arra, hogy a 45 perces óra időtartama alatt legyenek képesek tanulóink a tőlük elvárható teljesítményt elérni. A felső tagozaton **bevezetjük az érdemjegyeket, de negyedévenként rövid szöveges értékelést is kapnak tanulóink**. A számonkérés folyamán figyelembe vesszük az egyéni sajátosságokat és törekszünk arra, hogy az érdemjegyekben az egyes tanulók önmagához mért teljesítményét is visszatükrözzük. Az osztályzás közös szempontjait a felső tagozatos munkaközösség dolgozza ki és ezt rendszeresen felülvizsgálja. Iskolánkban fontos követelmény, hogy **a tanulók és szülők egyaránt ismerjék a számonkérés követelményeit és az értékelés szempontjait**.

Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

Formai szempontok:

A számonkérés követelményeinek, időpontjának és az értékelési szempontjainak nyilvánossága (ld. tanulási szerződés)

A szóbeli és az írásbeli számonkérés megfelelő aránya

Tartalmi szempontok:

Az egyes tantárgyaknál használt tankönyvek témazáró feladatai

A projektekben felmerülő további ismeretek alapján elkészített feladatlapok

Önálló alkotások, kutatások létrehozása

A tanulók magatartásának, szorgalmának értékelési és minősítési követelményei, formái

A tanulók szorgalmát és magatartását mind az alsó mind a felső tagozaton szövegesen értékeljük negyedévente. A magatartás és szorgalom értékelését egy közösen kidolgozott szempontrendszer alapján a felső tagozaton negyedévente osztályozzuk is.

A szempontrendszer, az értékelés és minősítés közös követelménye a tanulók személyiségének tiszteletben tartása (nem a személyiség tulajdonságokat értékeljük!), a pozitív énkép fejlődésének támogatása és az értékelés funkciói közül elsősorban a fejlesztő szerep alkalmazása.

A tantárgyi modulok értékelése és minősítése

A Helyi tantervben feltüntetett tantárgyi kapcsolatok alapján az adott tantárgy értékelési és minősítési követelményein belül értékeljük a tanulók teljesítményét.

Hon- és népismeret, Médiaismeret tantárgyi modulok a Vizuális kultúra tantárgy keretében érdemjegyekkel

Hon- és népismeret, Társadalomismeret tantárgyi modulok a Történelem tantárgy keretében érdemjegyekkel

Tánc és dráma tantárgyi modul

– néptánc oktatás keretében 1-3. évfolyamon, szöveges értékelés

- dráma a 7. évfolyamon nem felelt meg – megfelelt- jól megfelelt minősítéssel

Informatika tantárgyi modul a Magyar nyelv és irodalom, Matematika és Vizuális kultúra tantárgyak keretében érdemjegyekkel.

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

Az első négy évfolyam egyetlen szakasznak történő felfogása és a negyedévenként elkészített **egyéni haladási tervek** következtében az alsó tagozaton nincs a továbbhaladásnak külön feltétele. A pedagógus felelőssége, hogy tapasztalván az egyes tanulók fejlődési ütemét, megítélje: vajon 4 év alatt képes-e elsajátítani a követelményeket? Amennyiben veszélybe kerül a negyedik év végén szükséges „kimeneti követelménynek” való megfelelés, úgy a családdal egyeztetve mérlegeljük az évisméltés megfelelő idejét.

A felső tagozaton minden tantárgy követelményei tartalmazzák a továbbhaladás minimális feltételeit. Ezt a szaktanárok minden tanév elején kötelesek ismertetni a diákokkal. Így, amennyiben valakinek a teljesítménye nem felel meg a minimum követelményeknek, úgy pótvizsgára bocsátjuk.

Iskolaváltás

Minden évben a családokkal kötendő Tanulói szerződésben rögzítjük, hogy az iskola az esetleges iskolaváltás esetén 3 hónapos felkészítési idő mellett tudja biztosítani a zökkenőmentes átmenetet. Ennyi idő alatt minden olyan hiányosság, vagy sorrend különbség pótolható, amely az ismeretátadás szintjén az iskola programjának sajátosságaihoz következik.

A 8 osztályos középiskolába történő felvételi vizsgára való felkészítést az iskola nem tudja vállalni, az alsó tagozat fokozatosan kialakított követelményei miatt. A 6 évfolyamos középiskolába történő felvételi vizsga követelményeit külön foglalkozások támogatásával diákjaink közül többen is képesek teljesíteni.

A tankönyvek, taneszközök kiválasztásának elvei, az eljárás rendje

A tantárgyi programok alapján a munkaközösségek határozzák meg a szükséges tankönyveket, taneszközöket. A közösen kiválasztott taneszközök mellett, minden tanár jogosult egyéni döntésre is, amennyiben a munkaközösség többi tagjával egyeztetett, s jóváhagyásukat megkapta. A döntés előtt a munkaközösségnek át kell tekintenie a piaci kínálatot, s a programhoz legközelebb álló taneszközt kell választania.

Az iskola könyvtárban biztosítja valamennyi iskolában használatos – egyéni tanuláshoz szükséges – taneszköz használatát. Ennek érdekében a könyvtár minimum 1 példányt tart minden tankönyvből.

Az iskola a tartós tankönyvek használatával egyrészt a környezettudatos gondolkodást, másrészt a költségtakarékos működést szolgálja.

Az iskola a tankönyv és taneszközlistát évente közzéteszi, amely tartalmazza az iskola által biztosított tartós tankönyvek listáját is.

Tankönyv kiválasztás, tartós könyvek

A tankönyvek kiválasztásának alapelvei között szerepel

- a diszlexia prevenció
- a tanulásmódszertani és esztétikai szempontok
- a differenciálás (egyéni haladás, tehetség gondozás) biztosítása
- a sajátos nevelési igényű tanulók számára megfelelő tankönyvek, munkafüzetek, munkalapok
- tartós könyvek vásárlása a könyvtár számára

A személyi feltételek között célunk az ún. „kéttanítós” modell létrehozása, a fejlesztő pedagógus és gyógypedagógus állandó jelenléte. A felmenő rendszerből adódóan a nevelőtestület szakos ellátásában az óraadást fokozatosan váltja fel a szaktanárok alkalmazása. Ennek elősegítése érdekében a Továbbképzési programban támogatjuk munkatársaink szakirányú továbbképzését is.

A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

Évente két alkalommal (a tanév munkatervében tervezett időpontban) minden évfolyamon az Oktatási Minisztérium által 2000-ben közzétett „Fizikai állapotfelmérés” módszertani kiadvány alapján kidolgozott helyi mérés alapján.

Területei: helyből távolugrás, 12 perc futás, respiráció, hajlékonyság, testsúlypont emelkedés.

Mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelés színtere a 30 perces udvari szünet. Az alsó tagozatos tanulók a tanórák alatt is végeznek mozgásos gyakorlatokat, kisebb csoportokban heti 4 órában mozgásfejlesztésen vesznek részt.

Az 1. osztályos tanulók számára kötelező a heti 1 óra úszás.

Minden évfolyamon heti 3 testnevelés óra van. A tanulók számára úszás, tenisz, gyermekjóga tanórán kívüli foglalkozásokat kínálunk fel.

A településen élő nemzeti, etnikai kisebbség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

Saját kultúránk megismerése mellett fontos feladatunk a közvetlen környezetben, majd a tágabb hazában élő más hagyományú kisebbségek, nemzetiségek kultúrájának, tiszteletének megtanítása. Ösztönzést adunk a szülőföld cselekvő felfedezésére, felkészítünk hazánk kultúrájának egyre tágabb és egyre mélyebb megismerésére. Olyan választható néprajzi témákat hozunk fel példának, illetve olyan vidékeket, amelyekhez a gyerekek érzelmileg kötődnek, akár közös élmény, akár rokoni kapcsolatok révén. Feladatunk az érdeklődés felkeltése a „hétköznapi történelem”, a néprajz, a művelődéstörténet, a népköltészet iránt. Történelemi és a néprajzi forrásokat vizsgálunk (archív fotók, filmek, múzeumi tárgyak, régi dokumentumok, családi történetek, fényképek és iratok, könyvek stb.). A hagyományos családi formák, a természet ismeretéhez alkalmazkodó munkarend, erkölcs- és értékrend megismertetésén keresztül olyan biztos háttérrel igyekszik az iskola nyújtani, amely segít eligazodni a világban, és megvédi a fogyasztói társadalom szélsőséges megnyilvánulásaitól és értékválságától. A bemutatott példák, tevékenységek és az olvasmányélmények alapján világossá válik a természeti környezet, a gazdálkodás, a társadalom, a sokféle kultúra egymásra gyakorolt hatása és ezek összefüggése. Iskolánkban ezzel a témakörrel a történelem és társadalomismeret, a hon-és népismeret tantárgyi keretén túl már az 1. évfolyamtól a beszélgető körökön illetve az évkör-meséken is találkozhatnak a tanulók. Iskolánk környezetében elsősorban a német, szlovák és cigány nemzetiségi kultúra megismertetését tartjuk fontosnak. A környező településeken számos nemzetiségi hagyományőrző egyesület tevékenykedik, s munkájuk nyújthat segítséget az iskola ezirányú nevelő munkájában.

Mellékletek

- 1. Iskolaalapítás gyermekcipőben (Az iskolát alapító program 1994)**
- 2. SNI (integrációs) program**
- 3. Kötelező eszközök és felszerelések listája**
- 4. Egészségnevelési program**
- 5. Környezeti nevelési program**
- 6. Táblázat a tantárgyi rendszerről (műveltségterületek, tantárgyak, tantárgyi modulok, kompetenciaalapú programok kapcsolata)**
- 7. Legitimációs jegyzőkönyvek**

Palánta Általános Iskola